

ZOEK JE GEEN ONGELUK...

IN JE ZOEKTOCHT NAAR

GELUK

VOOR HET EERST

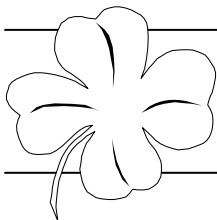
NAAR SCHOOL

**BASISSCHOOL
DE VIERKLAVER**

SCHOOL van de
Vlaamse Gemeenschap

www.vierklaver.be

Wanneer is een kind schoolrijp ?

1. Is een kind dat zindelijk is "schoolrijp" ?

Bij velen leeft de idee dat een peuter naar school mag, vanaf de dag dat hij of zij zindelijk is. Zindelijkheid en schoolrijpheid hebben evenwel weinig met elkaar te maken. Vele scholen eisen wel dat de peuters zindelijk zijn wanneer ze naar school komen. Dat is te begrijpen.

Het is natuurlijk niet erg dat er een kind in de klas met een luier rondloopt, maar wanneer er verschillende zijn, dan gaat er veel kostbare tijd verloren aan verzorging. Daarom vragen ook wij uw kind maar naar school te sturen wanneer het echt zindelijk is.

2. Wanneer noemen we een kind "schoolrijp" ?

Een pasklaar antwoord hebben wij niet voor de hand. Elk kind is immers verschillend, elk kind is uniek. Wij moeten elk kind dan ook individueel bekijken, want elk kind heeft zijn eigen persoonlijkheid. Al deze kinderen reageren op een andere manier, op hun eigen manier op dezelfde situatie, in dit geval de school.

De overgang van thuis, de onthaalmoeder of de kribbe naar school wordt door elk kind anders beleefd. Het al dan niet schoolrijp zijn, manifesteert zich op verschillende manieren. Toch zijn er een aantal zaken die elke peuter best in zekere mate verworven heeft, van het moment dat hij of zij naar school gaat.

2.1 Veiligheid

Elke peuter moet reeds een aantal basisstappen gezet hebben inzake **veiligheid**. In deze context gaat het niet over de veiligheid zoals wij die in het verkeer kennen. Het gaat om een gevoel van **vertrouwen**, zich goed en veilig voelen, geborgenheid vinden, zich goed in zijn vel voelen en zo tot rust komen.

Beetje bij beetje leren kinderen zich goed voelen bij ouders in aanwezigheid van vreemden. Heel wat peuters kunnen het nog niet aan dat mama of papa de aandacht verdeelt. Wanneer een ouder met een vreemde staat te praten, dan zal het kind snel de aandacht naar zich toe willen trekken. Dit uit

zich in het aan de rokken hangen, te zeuren, te wenen, weg te lopen, ...
Verder moet een kind zich veilig kunnen voelen bij vreemden, ook wanneer de vertrouwensfiguur (vader, moeder, opvoeder, ...) niet in de buurt is.

Veel kinderen gaan de dag van vandaag naar de kribbe of naar de onthaalmoeder. Deze kinderen hebben al vrij snel geleerd zich aan te passen aan vreemde kinderen en volwassenen. Kinderen kunnen maar vertrouwen hebben in anderen wanneer zij voldoende vertrouwen hebben in zichzelf. Zonder voldoende zelfvertrouwen zien zij anderen als rivalen. Er zijn kinderen die zich op het eerste zicht gemakkelijk aanpassen, maar er in feite heel veel moeite mee hebben. Zij uiten dat alleen weinig opvallend.

2.2 Zelfredzaamheid

Vooraleer een kind naar school komt is een zekere vorm van **zelfredzaamheid** aangewezen. Voor het kind is het veel fijner als het niet telkens moet terugvallen op de juf om de jas aan te trekken, om de neus te snuiten of om de schooltal open te maken.

Het is belangrijk en niet alleen met het oog op **schoolrijpheid**, dat ouders hun kinderen niet klein houden, dat kinderen zelf het een en het ander mogen proberen. Dit gaat natuurlijk niet zonder gissen en missen, maar zo leert het kind het best. Uiteraard kost dit veel **tijd en geduld**, maar het is tijd besteden om achteraf veel tijd te sparen. Hoe meer zelfredzaam de kinderen zijn, hoe meer tijd de kleuterleidster kan besteden aan activiteiten waar de kleuters veel meer aan hebben.

2.3 Sociale vaardigheden

Peuters die plots in een grote groep leeftijdsgenootjes terechtkomen, voelen zich soms opgeslorpt door de massa. Ze weten geen houding aan te nemen tegenover de anderen en kruipen in hun schelp.

Wanneer kinderen te vroeg in een klas terechtkomen, bestaat het gevaar dat ze andere kinderen beschouwen als een obstakel. Dergelijke houding werkt belemmerend voor de gezonde sociale ontplooiing. Het is voor elke peuter dan ook een hele opgave om zich te handhaven en voor zichzelf op te komen in een grote groep.

Een peuter leeft **hier en nu**. Zij kunnen zich dan ook niet voorstellen dat een begeerd stuk speelgoed, waar op dat moment een ander kind mee speelt, straks voor hen vrijkomt. Het begrip 'om beurt' is voor hen onbestaande.

Nochtans krijgen kinderen **sociale vaardigheden** alleen maar onder de knie door ze te oefenen. Op dat vlak zijn kinderen die naar de kribbe of naar de onthaalmoeder gaan meestal bevoordeeld tegenover kinderen die thuis opgevoed worden en wiens sociaal **contact** zich meestal beperkt tot de veilige en beschermende omgeving van ouders en grootouders. Een regelmatig bezoek aan een speeltuin

of een andere plaats waar leeftijdsgenootjes aanwezig zijn, kan hiervoor dikwijls de oplossing bieden.

2.4 Afscheid nemen

Afscheid nemen is moeilijk, volwassenen ervaren dit regelmatig. Voor peuters is dit een nog zwaardere opgave, aangezien zij **weinig tijdsbesef** hebben. Woorden zoals "straks, seffens, subiet, ..." hebben voor uw peuter geen betekenis. Door hun beperkt voorstellingsvermogen is wat weg is, ook daadwerkelijk weg. Zij kunnen zich niet voorstellen dat mama terugkomt.

Belangrijk is het koppelen van **positieve ervaringen** aan het afscheid nemen. Allerhande spelletjes en situaties kunnen hiertoe bijdragen. Denk bijvoorbeeld aan het "kiekeboe-spel". Ook dagelijkse bezigheden thuis bieden kinderen de mogelijkheid om te **oefenen in het afscheid nemen**. Het kind moet telkens ervaren : "Ah, daar is mama / papa weer. Zij / Hij komt steeds terug."

2.5 Nood aan leeftijdsgenootjes

Soms is een peuter van twee en half echt uitgespeeld. Hij begint zich te vervelen en hij is op alle speelgoed uitgekeken. Niets kan hem nog boeien en hij komt niet meer tot intens spel. Hij eist de volwassenen in zijn omgeving de hele dag op als speelkameraad. Kortom, hij heeft nood aan leeftijdsgenootjes. Dit is meestal een goed moment om naar de peuterklas te stappen.

kwaliteitsonderwijs
open school
respect voor natuur en milieu
aandacht voor orde en beleefdheid
sportieve & creatieve school

En nu naar school

1. Een goede voorbereiding is de helft van het werk

Neem tijd om de stap naar de kleuterschool voor te bereiden, zowel voor uw kind als voor uzelf. Veel ouders lopen de eerste schooldagen **zenuwachtig en bezorgd** rond. Het is daarom aangewezen dat uzelf iets om handen hebt.

1.1 Enkele praktische tips

- Praat** met je kind over het nieuwe fenomeen "school", over de andere kinderen, over vriendjes, over de juffrouw die vertelt en zingt, over speelgoed, de speelplaats, ...
- Bereid hen voor** op het afscheid nemen. Zeg dat mama en papa niet op de school blijven, maar wel terugkomen. Het feit dat mama en papa weggaan horen vele peuters pas op die bewuste dag zelf. U kan zich voorstellen dat dit voor het kind onbegrijpelijk is. Hetzelfde komt voor met kinderen die al een broertje of zusje in de school hebben. De peuters krijgen dan te horen dat ze samen naar de school gaan. Er wordt echter niet verteld dat ze in een andere klas bij een andere juf zitten.
- Houdt er rekening mee dat peuters zich moeilijk kunnen **voorstellen** wat je vertelt. Als ze dit toch doen, kan hun voorstelling erg verschillen van de **realiteit**. Zorg er ook voor dat wat je over de school vertelt, overeenstemt met de werkelijkheid. Peuters klampen zich soms vast aan een **detail**. Als dit er dan niet blijkt te zijn, is dat voor hen een ramp.
- Vertel over het naar school gaan, over afscheid nemen, ... In de bibliotheek vindt U pareltjes van boekjes.
- Geef je kind de kans de **vaardigheden** die van belang zijn bij schoolrijpheid te oefenen.
- Ga samen met je kind een **schooltas** kopen. De schooltas zou reeds een vertrouwd voorwerp moeten zijn, alvorens het kind de schoolpoort binnentapt. Een stukje veiligheid van thuis gaat dan mee. Bij het kiezen van een boekentas zou het praktische moeten primeren. Het lijkt wel of fabrikanten hun best doen om sluitingen te ontwikkelen die nauwelijks open te krijgen zijn.
- Voor het kind naar school gaat, moet het al eens kennis gemaakt hebben met de school, de klas en de juf. Maak een **afspraak met de kleuterjuf** om de klas te bezoeken. De kleuterjuf vertelt u wanneer u best een bezoekje plant, opdat de peuter er een positieve ervaring aan zou overhouden.
- Vertel ook een paar **bijzonderheden** over het kind aan de kleuterjuf zodat ze je kind al wat kent. Ze kan dan vanaf de eerste dag op zijn **eigenheid** inspelen, waardoor het kind zich aangesproken en gekend voelt.

- Informeer over **de gebruiken en gewoonten** in de klas. Leerkrachten en directie zullen u graag bijstaan.
- Maak je peuter reeds vertrouwd met de schooluren, zoals bijvoorbeeld op tijd opstaan.

1.2 Wanneer stel je de eerste schooldag beter uit ?

- Als er een baby in het gezin is.
- Als er binnenkort gezinsuitbreiding wordt verwacht.
- Als het kind kort geleden in een ziekenhuis is verpleegd of een medische ingreep heeft ondergaan.
- Als het gezin pas verhuisd is.

2. De eerste schooldag

2.1 Samen de schooltas maken

De schooltas is de binding met de **veilige thuis**. Uiteraard is de schooltas voorzien van de naam. We vinden er een koekje voor tijdens de speeltijd in, boterhammen en eventueel een drankje.

Snoepjes zijn in onze school niet toegelaten. Een gezonde gewoonte, die door iedereen gerespecteerd wordt. Een appel, mandarijntje of banaan zijn de fruitsoorten bij uitstek : handig om op te eten. Een sinaasappel of nectarine zijn voor de peuter moeilijk om op te eten. De peuter zit al snel van kop tot teen onder het sap.

Verder vragen wij de ouders de eerste schooldag reservekledij (onderbroekje, lange/korte broek, kousjes, truitje) af te geven aan de kleuterjuf. Dit wordt dan bewaard op school. Een ongelukje is soms vlug gebeurd.

2.2 Het afscheid

Zonder **tranen** kan het meestal niet. Dat hoeft ook niet want **verdriet en emotie** mag geuit worden. Peuters die de eerste dagen wenen, passen zich soms gemakkelijker aan dan peuters die schijnbaar vanaf de eerste dagen wennen en pas na een tijdje uiten hoe moeilijk ze het hebben. Op dat moment zijn ze niet gebaat bij uitspraken zoals : "Wees nu maar een flinke meid" of "Grote jongens wenen tot niet"

Het is veel geruststellender voor een kind wanneer het begrip voelt voor zijn verdriet en ervaart dat iemand met hem **meeleeft**. Het kind leert dat verdrietig zijn bij een afscheid normaal is.

Meestal duurt dit wenen niet lang. De moeders en vaders zijn nog niet aan de schoolpoort of hun kind is al geboeid aan het spelen. Ook mama's en papa's mogen gerust een traan wegpinken. Hun kind zet immers een belangrijke stap in zijn of haar verdere leven.

En hoe hard het ook mag klinken :

MAAK HET AFSCHEID KORT

Want het moment van afscheid doet pijn en hoe langer je het rekt, hoe moeilijker je het maakt voor je kind en voor jezelf !

2.3 Het verwerkingsproces

Ongetwijfeld kennen de meeste peuters een aantal **moeilijke momenten** waarop ze **zich ongelukkig voelen**. Ze missen hun vertrouwde thuis waar ze elk hoekje kennen en waar ze meestal in het middelpunt van de belangstelling staan. Thuis weten ze **wat mag** en niet mag, **wat kan** en niet kan.

Dit ongelukkig zijn kan zich uiten in wenen, aan de rokken hangen, zich in een hoekje of onder de tafel verstoppen, zich vastklampen aan een knuffel, aan een jas, de schooltas, ...

Bij andere kinderen ziet men dat ze geremd zijn of juist heel erg uitgelaten. In het eerste geval kunnen ze erg slaperig zijn, eetstoornissen vertonen of erg teruggetrokken zijn. Anderzijds doet het kind heel stoer en heel wild, wat kan leiden tot agressief gedrag. Soms gaat een kind opnieuw bedplassen of duimzuigen.

Deze problemen zijn meestal van **voorbijgaande aard**. Ze maken deel uit van het verwerkingsproces. (= onthechting).

Om dit verwerkingsproces in goede banen te leiden, mogen we een **peuter niet overladen**. Het is daarom beter om de kleintjes met halve schooldagen te laten starten. Zo krijgen ze de gelegenheid om al hun **ervaringen** van de voormiddag als het ware **op een rijtje** te zetten en te verwerken in hun vertrouwde omgeving.

Een volledige schooldag vergt in het begin een grote **fysieke inspanning**. Tegen het einde van de week is elke peuter dan ook oververmoeid en zelfs prikkelbaar. Zowel thuis als op school zijn de peuters niet te genieten.

De peuter moet dan zijn eigen krachten overtreffen, maar daar krijgt hij in zijn verdere leven nog meer gelegenheid toe.

Enkele praktische weetjes voor uw kleuter

Kledij

- Liefst gemakkelijke broeken (met elastiek) en schoenen.
- Een jogging
- Jas voorzien van lus en naam. Het gebeurt dat kleuters dezelfde jas hebben.
- Jasjes met koordjes zijn gevaarlijk, zeker bij het fietsen.
- Ook mutsen, handschoenen en sjaals graag voorzien van een naam.

Schooltas

- Een rechte schooltas is veruit het gemakkelijkst
- Rugzakjes zijn schattig, maar vaak te klein om het heen en weer boekje in op te bergen.
- Kies een schooltas die uw kind makkelijk kan openen.
- Laat ze thuis met de schooltas spelen, een kwestie van herkenning
- Hebt u een briefje voor de juf : lintje of kaartje aan de schooltas hangen.

Inhoud :

- Een drankje : geen frisdrank, geen blikjes
- Een droge koek : geen snoep, chocolade of chips
- Papieren zakdoekjes
- Een plastic zakje met reservebroekje en onderbroekje
- Indien uw kind medicatie dient te nemen, geef dan de nodige instructies aan de juf. Geef geen glazen flesjes of medicamenten zomaar mee in de boekentas. Geef ze aan de juf.

Afspraken

- Breng de kleuterjuf tijdig op de hoogte van :
  - het op school blijven eten
  - het gebruik van de schoolbus
  - wie de kleuter komt afhalen
  - belangrijke gebeurtenissen die een rol kunnen spelen op de gemoedstoestand van de kleuter.
  - kinderziekten, het opduiken van luizen, ...
- Praat ten opzichte van uw kind steeds positief over de school.
- Signaleer tijdig mogelijke problemen, hetzij aan de juf, hetzij aan de directie. Problemen kunnen steeds in een vertrouwelijke sfeer besproken worden.